

BACHADON BO'YNI SARATONINI ERTA TASHXISLASHDA UTT VA MRT NING AHAMIYATI

*Toshkent Davlat Tibbiyot Universiteti 1-son
Tibbiy radiologiya kafedrasi assistenti*

Shakirova Lobar Mavlon qizi

*Toshkent Davlat Tibbiyot Universiteti 2-son
Davolash fakulteti 221-B guruh talabasi*

Oripova Sevinch A'zamjon qizi

oripova.sevinch2004@icloud.com

Annotatsiya: Ushbu maqolada bachadon bo'yni saratonini erta tashxislashda ultratovush tekshiruvi (UTT) va magnit-rezonans tomografiya (MRT) usullarining diagnostik ahamiyati o'rganildi [2,6,8]. Tadqiqotning maqsadi- kasallikni erta aniqlashda ushbu tasviriy diagnostika usullarining imkoniyatlarini baholashdan iborat [1,3]. Maqolada UTT va MRT usullarining sezgirligi, aniqligi hamda klinik qo'llanilish xususiyatlari tahlil qilindi [4,6]. Olingan natijalarga ko'ra UTT dastlabki skrining bosqichida qulay va arzon usul sifatida samarali bo'lsa [6], MRT esa o'smalarning tarqalish darajasini aniqlashda yuqori aniqlikka ega ekanligi aniqlandi [8]. Xulosa qilib aytganda, ushbu ikki usulni kompleks qo'llash bachadon bo'yni saratonini erta bosqichda aniqlash va davolash samaradorligini oshirishga xizmat qiladi [1,3,8].

Kalit so'zlar: Bachadon bo'yni saratoni, erta tashxis, UTT, MRT, skrining, diagnostika, o'sma tarqalishi.

Аннотация: В данной статье рассматривается диагностическое значение ультразвукового исследования (УЗИ) и магнитно-резонансной томографии (МРТ) в раннем выявлении рака шейки матки. Цель исследования — оценить возможности данных методов визуализации в ранней диагностике заболевания. В работе проанализированы чувствительность, специфичность и особенности клинического применения УЗИ и МРТ. Полученные результаты показали, что УЗИ является доступным и эффективным методом на этапе первичного скрининга, тогда как МРТ обладает высокой точностью в определении распространённости опухолевого процесса. Таким образом, комплексное применение данных методов способствует раннему выявлению рака шейки матки и повышению эффективности лечения.

Ключевые слова: Рак шейки матки, УЗИ, МРТ, скрининг, диагностика, распространённость опухоли

Abstract: This article examines the diagnostic significance of ultrasound (US) and magnetic resonance imaging (MRI) in the early detection of cervical cancer. The aim of the study is to evaluate the capabilities of these imaging methods in early diagnosis. The sensitivity, specificity, and clinical application features of US and MRI were analyzed. The results showed that ultrasound is an accessible and effective

method for primary screening, while MRI provides high accuracy in assessing tumor spread. In conclusion, the combined use of these methods improves early detection of cervical cancer and enhances treatment outcomes.

Keywords: Cervical cancer, US, MRI, screening, diagnostics, tumor spread

Kirish: Bachadon bo'yni saratoni ayollar orasida eng ko'p uchraydigan onkologik kasalliklardan biri bo'lib, butun dunyo bo'ylab sog'liqni saqlash tizimi uchun dolzarb muammo hisoblanadi[2,7]. Ushbu kasallikning yuqori uchrash darajasi va kech bosqichlarda aniqlanishi o'lim ko'rsatkichlarning oshishiga olib kelmoqda[2]. Shu sababli bachadon bo'yni saratonini erta tashxislash va o'z vaqtida davolash muhim ahamiyat kasb etadi[1,3].

So'nggi yillarda diagnostika sohasida zamonaviy tasviriy usullar keng qo'llanilmoqda. Xususan, ultratovush tekshiruvi (UTT) va magnit-rezonans tomografiya (MRT) bachadon bo'yni patologiyalarini aniqlashda samarali vositalardan biri hisoblanadi [6,8]. UTT o'zining qulayligi, arzonligi va oson topish mumkinligi bilan dastlabki skrining bosqichida muhim o'rin tutadi[6]. MRT esa yuqori aniqlik darajasiga ega bo'lib, o'smaning hajmi, joylashuvi va atrof to'qimalarga tarqalishini baholashda muhim diagnostik ahamiyatga ega[4,8].

Shu bilan birga, har bir usulning o'ziga xos afzalliklarga va cheklovlari mavjud bo'lib, ularni kompleks qo'llash kasallikni erta aniqlash imkoniyatini oshiradi[1,4]. Zamonaviy tibbiyotda bachadon bo'yni saratonini aniqlashda turli diagnostik yondashuvlarni integratsiyalash dolzarb masalalardan hisoblanadi[3,5].

Mazkur maqolaning maqsadi bachadon bo'yni saratonini erta tashxislashda UTT va MRT usullarining diagnostik imkoniyatlarini o'rganish va ularning klinik ahamiyatini baholashdan iborat.

Tadqiqot materiallari va usullari: Tadqiqot klinika kuzatuvini asosida o'tkazildi va unga bachadon bo'yni saratoniga gumon qilingan 58 nafar bemor jalb qilindi[5]. Bemorlarning yoshi 32 dan 65 gacha bo'lib, ular turli klinik belgilarga ega edi. Jumladan: vaginal oqindi ko'payishi, qonash holatlari, noqulaylik yoki og'riq hissi, shuningdek, profilaktik skriningda aniqlangan shubhali o'zgarishlar[1,2].

Bemorlar diagnostik usulga qarab ikkita guruhga ajratildi:

- A guruh (28 nafar bemor) - ultratovush tekshiruvi (UTT) o'tkazildi. UTT bemorning o'smaning hajmi, shakli, chegaralari, shuningdek, parametriy va to'qimalarga infiltratsiya jarayonini aniqlashda asosiy skrining vositasi sifatida ishlatildi[6].
- B guruh (30 nafar bemor) magnit-rezonans tomografiya (MRT) amalga oshirildi MRT yordamida o'smaning joylashuvi, hajmi, o'smaning atrofidagi to'qimalar bilan aloqasi va limfa tugunlarining holati yuqori aniqlikda baholandi.

Barcha bemorlar uchun kompleks diagnostik tekshiruvlar o'tkazildi, jumladan: anamnez yig'ish, ginekologik ko'rik, laborator tekshiruvlar, shuningdek, tasviriy diagnostika natijalari tahlili. Har bir usulning sezgirligi, spetsifikligi va umumiy aniqligi statistik usullar yordamida solishtirildi.

Tahlil jarayonida quyidagi parametrlar baholandi:

- o'smaning o'lchamlari va hajmi
- o'smaning lokalizatsiyasi
- parametriy va qo'shni to'qimalarga infiltratsiyasi
- limfa tugunlarining holati

Shuningdek, diagnostik usullarining samaradorligi va cheklivlari ham aniqlanib, ularning klinik qo'llanish imkoniyatlari tahlil qilindi. Ushbu yondashuv diagnostik usullarni qiyosiy baholash va bachadon bo'yni saratonini erta bosqichda aniqlashdagi ularning rolini aniqlash imkonini berdi.

Tadqiqot natijalari: Tadqiqot davomida 58 nafar bemor diagnostik tekshiruvlardan o'tkazildi. Ulardan 28 nafar A guruhda ultratovush tekshiruvi (UTT), 30 nafar B guruhda magnit-rezonans tomografiya (MRT) o'tkazildi.

O'smaning aniqlanishi va lokalizatsiyasi:

- UTT yordamida A guruhda o'sma lokalizatsiyasi va hajmi to'g'ri aniqlangan bemorlar soni 25 nafar (89%) bo'ldi.
- MRT yordamida B guruhda o'sma lokalizatsiyasi va hajmi to'g'ri aniqlangan bemorlar soni 29 nafar (97%) ni tashkil etdi.

Parametriy va qo'shni to'qimalarga infiltratsiya:

- UTT orqali parametriy infiltratsiya darajasi to'g'ri baholangan holatlar 20 nafar (71%) bo'ldi.
- MRT esa yuqori aniqlik ko'rsatib, infiltratsiya darajasini 28 nafar (93%) bemorda to'g'ri aniqladi.

Limfa tugunlari holati:

- UTT yordamida limfa tugunlaridagi patologik o'zgarishlar faqat 15 nafar (54%) bemorda aniqlandi.
- MRT orqali esa limfa tugunlari holati 27 nafar (90%) bemorda to'g'ri baholandi.

Olingan natijalar shuni ko'rsatadiki, MRT UTT bilan solishtirganda o'smaning joylashuvi, infiltratsiya darajasi va limfa tugunlarining holatini aniqlashda ancha yuqori aniqlikka ega. Shu bilan birga, UTT dastlabki skrining va tezkor baholash uchun qulay va arzon usul sifatida samarali bo'lib qolmoqda[6].

Xulosa qilib aytganda, har ikkala usulni kompleks qo'llash bachadon bo'yni saratonini erta bosqichda aniqlash va davolash samaradorligini oshirish imkonini beradi.

Xulosa: Bachadon bo'yni saratonini erta tashxislashda UTT va MRT ning afzalliklari ko'rib chiqildi. UTT va MRT bir-birini to'ldiruvchi usullar bo'lib, ularni kompleks qo'llash bachadon bo'yni saratonini erta tashxislashda yuqori samaradorlikka erishish mumkinligi isbotlandi. Olib borilgan tadqiqot natijalari shuni ko'rsatdiki, bachadon bo'yni saratonini erta tashxislashda zamonaviy tasviriy

diagnostika usullari muhim o‘rin tutadi. Xususan, ultratovush tekshiruvi (UTT) va magnit-rezonans tomografiya (MRT) o‘ziga xos diagnostik imkoniyatlarga ega bo‘lib, bir-birini to‘ldiruvchi usullar hisoblanadi[6,8].

UTT o‘zining qulayligi, arzonligi va keng qo‘llanilishi sababli dastlabki skrining bosqichida samarali usul sifatida namoyon bo‘ldi. Biroq, uning imkoniyatlari ayrim hollarda o‘smanning chuqur tarqalishini va limfa tugunlari holatini to‘liq baholashda cheklanganligi aniqlandi[4].

MRT esa yuqori aniqlikka ega bo‘lib, o‘smanning lokalizatsiyasi, parametriy va qo‘shni to‘qimalarga infiltratsiya darajasi, shuningdek, limfa tugunlarining zararlanishini aniqlashda ustunlikka ega ekanligi isbotlandi[8].

Shu bois, bachadon bo‘yni saratonini erta aniqlash va davolash strategiyasini to‘g‘ri belgilashda UTT va MRT usullarini kompleks qo‘llash maqsadga muvofiqdir. Bu yondashuv kasallikni erta bosqichda aniqlash, to‘g‘ri tashxis qo‘yish va davolash samaradorligini oshirishga xizmat qiladi[1,3].

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. Berek J.S. Berek & Novak’s Gynecology (2020)
<https://shop.lww.com/Berek—Novak-s-Gynecology/p/9781496380333>
2. World Health Organization (WHO). Cervical cancer: prevention and control (2021)
<https://www.who.int/news-room/fact-sheets/detail/cervical-cancer>
3. FIGO Committee on Gynecologic Oncology. FIGO staging for cervical cancer (2018)
<https://www.figo.org/resources/figo-staging-cervical-cancer-2018>
4. Rock J.A., Jones H.W. Te Linde’s Operative Gynecology (2019)
<https://accessmedicine.mhmedical.com/book.aspx?bookid=2555>
5. Tog‘ayev A.X. Onkoginekologiya asoslari (2018)
<https://library.ziyonet.uz/uz/book/onkoginekologiya-asoslari>
6. Abdurahmonov A.A. Tibbiy radiologiya va diagnostika (2020)
<https://library.ziyonet.uz/uz/book/tibbiy-radiologiya-va-diagnostika>
7. Siegel R.L., Miller K.D., Jemal A. Cancer statistics (2022)
<https://acsjournals.onlinelibrary.wiley.com/doi/full/10.3322/caac.21708>
8. Sala E., Rockall A. MRI in gynecologic oncology (2019)
<https://pubs.rsna.org/doi/10.1148/radiol.2019181671>